

Het Leesoffensief-gesprek

*In **Lees! Een oproep tot een leesoffensief** worden scholen en bibliotheken aangemoedigd om, bijvoorbeeld in de vorm van de Bibliotheek op school, structureel samen te werken. Hoe overtuig je schooldirecteuren van het belang van zo'n structurele samenwerking? In deze gespreksleidraad helpen we educatiespecialisten en leesconsulenten in het primair en voortgezet onderwijs daarbij. We baseren ons op de Golden Circle van Simon Sinek¹ en reiken praktische tips en voorbeeldvragen aan. Deze gespreksleidraad gaat uit van het aangaan van nieuwe samenwerkingen met scholen. Misschien wil je een impuls geven aan een al bestaande samenwerking. Haal dan uit deze gespreksleidraad wat voor jou bruikbaar is.*

Een bibliotheksdirecteur kan het initiatief nemen voor een gesprek op strategisch niveau, bijvoorbeeld met schoolbesturen of gemeenten.

De Golden Circle in het kort:

In de Golden Circle gaat het erom dat je éérs^t laat zien **waarom** hetgeen jij te bieden hebt zo belangrijk is. Daarna ga je vertellen **hoe** je dat gaat doen en **wat** je dan precies te bieden hebt.

- **Waarom:** Uit verschillende rapporten blijkt dat Nederlandse jongeren steeds minder vaak en met minder plezier lezen. Mede hierdoor gaat hun leesvaardigheid achteruit. Dat heeft gevolgen voor hun functioneren op school en in de samenleving - en uiteindelijk ook voor het functioneren van onze samenleving als geheel.
- **Hoe:** Om de ontlezing te doorbreken, is een sterke rol voor overheid, scholen, bibliotheken en uitgeverijen weggelegd. Samenwerking tussen genoemde partijen is nodig om het leesplezier bij Nederlandse jongeren weer terug te krijgen. Bibliotheken en scholen kunnen hiermee al op laagdrempelige en effectieve wijze starten door elkaars expertise te benutten.
- **Wat:** De aanpak de Bibliotheek op school vormt een goede basis van wat de bibliotheek en de school voor elkaar kunnen betekenen. Afhankelijk van het niveau van samenwerking waar ruimte voor is, kan deze ingevuld worden van laagdrempelig tot zeer intensief.

¹ Sinek, S. (2019). Begin met het waarom (18de editie). Amsterdam, Nederland: Reed Business Education.

Stap 1 | De afspraak maken

Maak een telefonische afspraak met de schooldirecteur en geef aan dat je een gesprek wilt over de oproep tot een leesoffensief. Zet in dit telefoongesprek alvast in op de 'waarom'.

Gouden tips voor de leesconsulent:

- Stuur eventueel de [flyer van Cubiss](#) toe. Deze kun je in het fysieke gesprek toelichten.
- Stop je energie in kansrijke scholen. Als je daar successen behaalt, kun je die in een later stadium laten zien aan andere scholen.

Ter inspiratie:

- Bent u bekend met de oproep tot een leesoffensief? Is het antwoord 'nee', licht het dan kort toe zonder het onderwijs 'aan te vallen' op kwaliteit. Ga in op de drie aanbevelingen in het rapport 'Lees!'. 1) Voer een krachtig en samenhangend leesbeleid, 2) zorg voor een rijk leesaanbod en 3) breng een leescultuur tot stand.
- Bent u van plan om meer leesplezier en -motivatie in uw onderwijs in te bedden? We horen vaak van scholen dat ze niet nog meer hooi op hun vork kunnen gebruiken. Dat is heel begrijpelijk en daarom wil de bibliotheek de docenten juist ontzorgen. Daarover kunnen we verder praten in een vervolgesprek.

Stap 2 | Het fysieke gesprek: een goede start

Neem een houding aan die uitstraalt dat je de school komt helpen en dat je iets goeds te bieden hebt. Begin het gesprek bij binnenkomst vast over alledaagse dingen. Hierdoor kun je aftasten wie de directeur is die je voor je hebt en kun je een band scheppen.

Gouden tips voor de leesconsulent:

- Lees je goed in voordat je de school bezoekt. Dan weet je hoe je je tegenover de directeur moet verhouden en laat je merken dat je de school kent.
- Bedank de directeur voor de uitnodiging. Zo laat je merken dat de directeur jou heeft uitgenodigd en dat je hier voor hem/haar bent. Dat creëert gelijkwaardigheid in het gesprek.

Ter inspiratie:

- Wat zitten jullie in een fijne, groene wijk.
- Mooi gebouw waar jullie zitten. Dat biedt vast een hoop mogelijkheden!
- Wat goed, die gevulde boekenkast in de aula. Hebben jullie lezen hoog in het vaandel staan?

Stap 3 | Het fysieke gesprek: de ‘waarom’

In deze fase gaat het over het doel van de samenwerking en stel je vooral vragen en luister je. Wat vindt deze school belangrijk? Waar lopen de directie, docenten en leerlingen tegenaan? Probeer hierin de link te vinden met wat je als bibliotheek kunt bieden op het gebied van leesbevordering en (digitale) geletterdheid. De rapporten en [de aanpak de Bibliotheek op school](#) kunnen je daarbij helpen. Neem ook [de flyer van Cubiss](#) mee naar het gesprek, zodat je hiernaar kunt verwijzen.

Benoem in het gesprek het belang van een samenwerking. Het is goed om door te vragen op een probleem waar een school tegenaan loopt als jij daar als bibliotheek een oplossing voor hebt. Zo voelt de directeur dat de school met een urgent probleem zit. Kom niet aan de didactiek of visie van de school. De school is op het gebied van taal- en leesonderwijs zelf de expert.

Gouden tips voor de leesconsulent:

- Spreek niet vanuit de ‘ik’ van de leesconsulent, maar zet vooral in op de voordelen voor de school en haar leerlingen.
- Maak duidelijk dat de school en de bibliotheek een gezamenlijk doel hebben. Laat het belang van de samenwerking uiteindelijk vooral door de school benoemen.
- Laat cijfers zien die het landelijke probleem rondom laaggeletterdheid aantonen en geef aan dat de school daar, zeker in samenwerking met de bibliotheek, iets aan kan doen.
- Een bekende ‘maar’ van scholen is dat er al zoveel moet. Ga hierover niet in discussie, maar bied hier je diensten aan en denk mee. Geef duidelijk aan dat een structureel leesbeleid niets extra’s is, maar dat het juist ondersteuning biedt aan de al bestaande activiteiten.

Ter inspiratie:

- Ik las op de website dat taal/lezen/ leesplezier is opgenomen in jullie visie. Hoe doen jullie dat precies? Welke rol zie je voor leesbevordering en (digitale) geletterdheid weggelegd?
- Is er al een leesoffensief? Hoe tevreden bent u daarover?
- Zijn leesbevordering en (digitale) geletterdheid al een onderdeel van het schoolbeleidsplan?
- Het rapport ‘Lees!’ schetst een beeld van ontleding en vermindering van het leesplezier bij jongeren. Herkent u dit? Hoe gaat uw school hiermee om?

Stap 4 | Het fysieke gesprek: de 'hoe'

Verken samen wat je allemaal kunt doen in de samenwerking en bekijk met de school of dat inderdaad het probleem uit de 'waarom' oplost.

Gouden tips voor de leesconsulent:

- Laat resultaten zien van andere samenwerkingen tussen bibliotheken en scholen.
- Bespreek de bouwstenen van de Bibliotheek op school. Op basis daarvan kunnen de directeur en jij een samenwerking op maat ontwerpen die geborgd kan worden.
- Er zullen vaak meerdere gesprekken nodig zijn om de vraag en het aanbod te matchen. Je kunt overigens wel op verschillende niveaus gesprekken voeren. Voorbeeld – je kunt als bibliotheek vast een klein project voorstellen om docenten mee te krijgen, terwijl er nog geen strategische beslissing is genomen.

Ter inspiratie:

- Hoe kunnen de bibliotheek en school er samen voor zorgen dat leesbevordering en (digitale) geletterdheid optimaal worden gerealiseerd?
- Wat is de behoefte van de school?
- Wat gebeurt elders in het land als het gaat om samenwerkingen tussen bibliotheken en scholen? Wat wordt daarmee bereikt?
- Wat moet de samenwerking met de bibliotheek opleveren?

Stap 5 | Het fysieke gesprek: de 'wat'

Met de 'wat' sluit je het gesprek af. Vat samen wat de samenwerking precies inhoudt: welke specifieke activiteiten zijn mogelijk, hoe ziet de collectie eruit, hoeveel uur kan de leesconsulent zich inzetten op school? Zorg ervoor dat voor beide partijen duidelijk is wat de vervolgstappen zijn. Wanneer heb je weer contact? Of, indien je al wat verder bent, wat komt er in de overeenkomst te staan? Wat is de financiële investering van de school en van de bibliotheek? De samenwerking kan klein beginnen en daarna groter worden.

Gouden tips voor de leesconsulent:

- Zorg ervoor dat je het gesprek afsluit met een 'ja', 'nee' of een vervolgafspraken. Je wilt voorkomen dat je ongevraagd nog achter de school aan moet bellen. Vraag bij een 'nee' of een twijfel naar de factoren die een positieve beslissing belemmeren.
- Je kunt veel inspiratie halen uit [de toolkit van de Bibliotheek op school](#).

Ter inspiratie:

- Is het duidelijk voor u wat de mogelijkheden zijn van een samenwerking tussen de school en de bibliotheek?
- Is het duidelijk voor u wat de rol en bijdrage zijn van de school en de bibliotheek?
- Wat spreken we nu verder af?
- Ik heb er zin in om met uw school samen te werken.